

NUPinfo – hírek

- **Ünnepi ülést tartott** az „Itthon Magyarországon, Otthon Európában” című rendezvénysorozat keretében a kulturális- és sport tárca a Parlament felsőházában. A sikeresnek mondható konferencián több sport témájú előadás is elhangzott. *Dr. Jánosi György* gyermek-, ifjúsági és sportminiszter mellett a NUPI főigazgatója, *Dr. Szabó Tamás* tájékoztatót arról, hogyan változik az utánpótlás-nevelés helyzete Magyarország európai uniós csatlakozása után.
- **A március 29. és 30. között** megrendezett Dabas Kupán kilenc ország száznegyven kadet korosztályú birkózója mérte össze tudását. Két súlycsoport kivételével valamennyi kategóriában érmes helyezést értek el a héraklészes fiatalok. Sportolónk valósággal taroltak: míg a magyar A csapat Ukrajnát megelőzve az első, addig a B válogatot a harmadik helyen végzett. A júniusi EB közeledtével megállapíthatjuk, hogy birkózóink felkészülése jó irányba halad.
- **Kiválóan szerepeltek** az április 5. és 6. között megrendezett Magyar, illetve a párhuzamosan zajló Ukrán Nemzetközi Bajnokságon a héraklészes tornászok. A szerenkénti döntők során itthon *Berki Krisztián* bizonyult a legjobbnak, míg *Hódvégi Vid* Kijevben szintén löngésben bronzérmert szerzett. A magyar női csapat legeredményesebbje a békéscsabaik sportolója, *Kis Renáta* lett. Ugrásban *Simon Ágnes*, a KSI SE versenyzője a negyedik, *Péntek Tünde* az ötödik helyen végzett.
- **A KSI SE tornászlányai** a 2002-es esztendő eredményeit figyelembe véve a hazai, 2003. évi sportegyesületi rangsorban a Magyar Országos Tornaegyletek Szövetsége értékelése alapján a békéscsabai Hungarotel TC (2508,0 pont) mögött, a Szombathelyi Főiskola SE-t (1158,0 pont) megelőzve a második helyet szerezte meg. *Zsizsz Tanaszisz* szakágvezető tanítványai 1672,0 pontot gyűjtöttek.
- **Az Every Day Kézilabda SE** közreműködésével Orosháza városa adott otthont a március 14. és 15. között lebonyolított Adidas Országos Gyermek Kézilabda Bajnokság döntőinek. A tornán 1989/90-es születésű leányok és fiúk hat-hat csapata vett részt. A lányok mezőnyében a békéscsabai 2. számú Általános Iskola, míg a fiúknál az Every Day Kézilabda SE csapata végzett az élen. A legeredményesebb, legtechnikásabb játékosokat külön díjazták.
- **Országos edzőtovábbképző konferenciát** rendeztek március 8-án a TF Aulájában a Magyar Olimpiai Bizottság és a Magyar Edzők Társasága szervezésében, „Összefogással a tisztá sportért! a Doppingellenes Küzdelem Fejleményei” címmel. A meghívott előadók sportvezetői, orvosi, jogászai megközelítésből világítottak rá a doppingellenes harc legaktuálisabb kérdéseire. Az előadásokkal párhuzamosan táplálékkiegészítő, sportkönyv- és folyóirat- bemutató, illetve vásár zajlott. A konferencián a Héraklész program edzőinek részvétele kötelező volt.
- **Az olaszországi Trapaniban rendezték** április 4. és 13 között a kadet és junior vívók világbajnokságát. A legsikeresebben fiatal kardozóink szerepeltek. Három egyéni bronz (*Varga Dóra, Gémei Csánád, Lontay Balázs*), valamint csapatban *Gergác Veronika, Kerecsényi Georgina, Vécsey Anna* és *Varga Dóra* révén az ígéretes harmadik hely jutott héraklészes sportolóinknak. Mindenképp említést érdemel a *Révész Júlia, Coontos Szilvia, Laborez Izabella* és *Szelle Réka* összetételű női párbajtőr csapat hatodik helyezése is.
- **Harmadik helyen végzett** a magyar női asztalitenisz csapat az olaszországi Courmayeurban megrendezett 24. asztalitenisz Európa-bajnokságon. A bronzérmes együttesben *Bátorfi Csilla, Fazekas Mária, Molnár Zita* és *Tóth Krisztina* mellett a héraklészes *Póta Georgina* is részt vett. Az EB-k összesített éremtáblázatát egyébként jelenleg Magyarország vezeti, amely az április eleji éremgyűjtő versenyen a negyedik helyet szerezte meg.
- **Startolnak a sportlövők! Start!** – hangzik el a vezényszó a sportlövő versenyeken, de ezzel az indítással illethetnénk a Héraklész sportlövő keretet is. A hat sportággal bővülő Héraklész Bajnokprogram egyike a sportlövészet. Április 5-én a Platánus Hotel Budapest termében megrendezett megnyitó ünnepségen köszöntötte a fiatalokat a Héraklész program igazgatója, *Tóth József*. A program rövid ismertetése után a szakági edzők vázolták fel a következő hónap feladatait. Az ünnepség végén a Héraklész Bajnokprogram negyvenöt sportolója vehetett át emléklapot és sportruhát.
- **Testnevelő tanárok jelentkezését várjuk** elektronikus hírlevélhez való regisztráláshoz! Kérjük az érdeklődő testnevelők, valamint iskolájuk pontos nevét, posta és e-mail címét szerkesztőségünkhez szíveskedjenek eljuttatni!

A KSI Ökölvívó szakosztálya **Erdei Zsolt** ajánlásával várja a fiatalok jelentkezését:

„Én is a KSI Ökölvívó szakosztályában kezdtem sportolni ahol megtanultam az alapokat, amelyeket profiként kamatoztatok.”
(Madár)

Felvilágosítás és jelentkezés:
Svasznek Jenő edzőnél
Tel: 06 30 447 32 52.

További szakosztályi információk a www.nupi.hu/ksi weboldalunkon található.

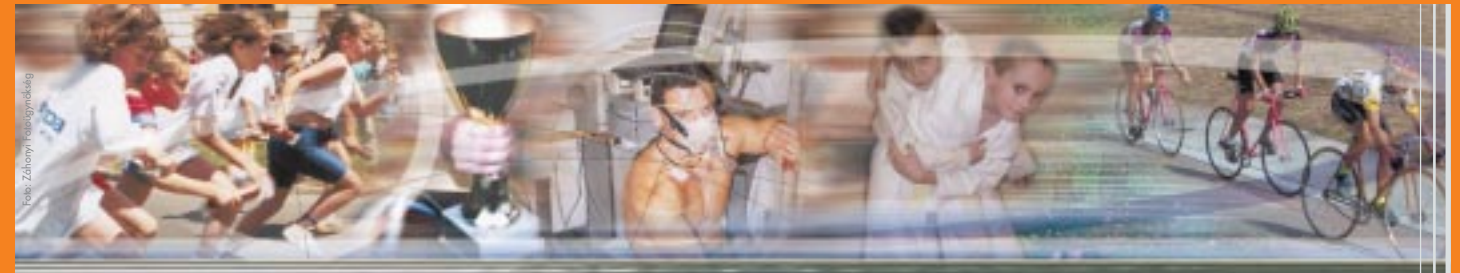
NUPinfo

NUPinfo

Felelős kiadó: dr. Szabó Tamás, a NUPI főigazgatója
Főszerkesztő: Vasvári Ferenc · Telefon: (06) 1 422 35 32 · E-mail: vasvari.ferenc@nupi.hu
Szerkesztőségi munkatárs: Pucok József Márton · Telefon: (06) 1 422 35 31 · E-mail: pucok.jozsef@nupi.hu
Szerkesztőség: Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet, NUPinfo Szerkesztősége
1146 Budapest, Istvánmezei út 1-3. · Fax: (06) 1 422 35 44
Kiadványterv: www.reklamipar.hu/actuart

ACTUART

A NUPinfo internetes változata: <http://www.nupi.hu/hirlevel>
www.nupi.hu

NUPinfo

II. évfolyam 4. szám 2003. április

A Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet lapja
a Héraklész program
és a KSI SE tájékoztató kiadványa

A tartalomról:

- Sportiskolai koncepció II.rész ■ A felső tagozatos gyermekek és a sport III. rész ■ Céla tart, lő, kiűnő ■ Alkat és testösszetétel az utánpótláselítelnél ■ Bemutatjuk a terhelésélettani laboratóriumot ■ Hazai utánpótlás-nevelésünk lehetőségei uniós csatlakozásunk tükrében ■ Sportpedagógiai koncepció ■ Hat KSI-s arany a szerenkénti tornász ob-n ■ KSI Kupa a kerékpárosoknál ■ Egy héraklészes birkózófiú gondolatai ■ Hírek.

Új szervezeti egységgel bővült a Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet, miután április elejétől bivalatosan is a NUPI-boz tartozik a Nemzeti Sportmódszertani- és

Kutató Intézet. Az új szervezeti egység igazgatója, *Pataki Zolt* közgazdász-szociológus azt mondja: az NSKI számára a szervezeti átalakítás nem jár érezhető változásokkal, hiszen az intézet projektjeinek nagy részében már korábban is együtt dolgoztak a két intézmény szakemberei.

- *Miért került az NSKI a Mobilitástól a NUPI-boz?*
- Az intézet tevékenysége szervesen kapcsolódik az utánpótlás-nevelés nemzeti stratégiájának kialakításához, ezért tartozunk most már formálisan is a Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézethez.
- *Mivel foglalkozik jelenleg az NSKI?*
- Az intézet négy főfoglalkozású szociológus és egy testnevelő munkatársa, illetve külső szakértő csoportok a magyar sport, ezen belül a sport utánpótlás-nevelés társadalmi, gazdasági és intézményi környezetét vizsgálják szociológiai módszerek segítségével. Valójában a részletektől haladunk az egész felé. 2003-ban indítottuk útjára a kistérségi szintű sport-audit módszertanának kidolgozását.

Nemzeti Utánpótlás - nevelési Intézet
www.nupi.hu

– *Milyen új lehetőségek rejlenek ebben a módszerben?*
– Segítségével megismerhetővé és mérhetővé válnak az egyes kistérségekre jellemző sportolási körülmények, a sportolás helyi feltételrendszere és fejlesztési szükségletei, illetve lehetőség lesz az egyes kistérségek összehasonlítására, valamint a helyi változások nyomon követésére is. Szeretnénk továbbá bekapcsolódni a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium által már harmadik éve végzett OSAP-felmérések adatainak feldolgozásába és az adatlapok tervezett módosítási folyamatába is. Ehhez kapcsolódóan egy másik projekt keretében dolgozunk a kistérségi és települési vonatkozású sport-információk térkép alapú megjelenítési rendszerének kialakításán is, ami elképzeléseink szerint komoly segítséget jelent az országos szintű összefüggések elemzésében. Munkatársaimmal együtt bízunk abban, hogy ezekhez a hosszútávú, stratégiai jelentőségű munkákhoz továbbra is megkapjuk a NUPI-tól azt a szakmai és erkölcsi támogatást, amely az elmúlt hónapokat jellemezte.

Munkatárunktól

www.nupi.hu

Sportiskolai koncepció II. rész

A testneveléssel-sporttal kiemelt szinten foglalkozó közoktatási intézmények típusai

A jelenlegi törvényi szabályozás értelmében a sportiskoláknak – mint már említettük – két típusa van. Ezt a kategorizálást – ebben a javaslatban – nem támogatjuk. Mint az eddigiekből kiderült, fenntartótól függetlenül csak egyfajta sportiskola létezne. Mivel a testnevelés és a sport ügyét nem tudja megoldani és nem is oldhatja meg csak a sportiskola, ezért végig kell gondolni a közoktatási intézményhálózat sporttal kapcsolatos viszonyát is. A jelenlegi szabályozás értelmében a neveléssel-oktatással foglalkozó közoktatási intézmények jelentős köre (általános iskola, gimnázium, szakközépiskola, szakiskola) emelt szintű formában is taníthatja a testnevelést. Az elmúlt tíz-tizenöt évben radikálisan csökkent a korábbi testnevelés tagozatos iskolák száma, ami ma az emelt szintű képzési formának felel meg. Ennek több oka van. Az első, hogy az elmúlt tíz évben több lényeges tartalmi szabályozást vezettek be a közoktatási intézményekben (Nemzeti Alaptanterv – 1996-tól, kerettantervi szabályozás – 2001-től). A másik az a nem elhanyagolható tény, hogy az iskolahasználók (szülők, tanulók stb.) igényei, elvárásai megváltoztak az iskolákkal szemben. Előtérbe kerültek az idegen nyelvek és az informatika. Ezek az örvendés változások viszont kedvezőtlenül befolyásolták a testneveléssel és sporttal kiemelten foglalkozó intézmények jelentős körét. Napjainkban Magyarországon a testneveléssel és sporttal kiemelten foglalkozó iskolák száma alig közelíti meg a kétszázötvenet.

Mivel az elmúlt időszakban – a jogi és tartalmi szabályozás erősödése ellenére is – rendezetlen viszonyok alakultak ki és részben erősödtek meg (pl. élsportolói osztályokat indító iskolák, burkolt emelt szintű testnevelést alkalmazó iskolák stb.) a közoktatás rendszerében, ezért szükségesnek tartjuk az iskolákat a testnevelés és sport iránti elkötelezettség szempontjából kategorizálni. Ez a felosztás azért is fontos, mert a későbbiekben alapja lehet egy újfajta tartalmi szabályozás kialakításának. Ennek formája a különböző, a testneveléssel-sporttal kiemelt szinten foglalkozó közoktatási intézmények típusainak akkreditálása lehetne. Ezzel az eljárással minden iskola szabadon, legitím módon választhatná ki a számára legmegfelelőbb modellt.

Az alábbiakban felvázoljuk röviden azokat a közoktatási intézménytípusokat, amelyek elkötelezett hívei a testnevelésnek, a sportnak és a sportutánpótlás-nevelésnek.

Sport orientáltvági közoktatási intézmény

A testnevelést – a jogszabályi előírások szerint – nem kezelik kiemelt szinten, de mégis az intézmény valamely adottsága (pl. területi elhelyezkedése, kiemelkedő sport-infrastrukturális tulajdonsága stb.) miatt a sport meghatározó szerepet tölt be az intézmény életében. A testnevelés és sport iránti elkötelezettségét a Helyi pedagógiai programjában (HPP) is megfogalmazza. Elhivatottsága megmutatkozhat valamely nemzeti sportágfejlesztési programhoz való csatlakozásában is (pl. Nemzeti Atlétikai Program, Bozsik-program, kosárlabda

fejlesztési program stb.) és/vagy sportegyesülettel történő hivatalos együttműködésében, vagy egyszerűen egy jól prosperáló diáksport-egyesület fenntartásában. Ezen intézményekben a testnevelési órák száma nem éri el az emelt szintű testnevelés alkalmazásának követelményeit. Ennek megfelelően a testnevelés tantárgy tananyaga és követelménye sem éri el az emelt szintű képzést alkalmazó iskolákét. Mindezek ellenére viszont a délutáni sportkörü foglalkozások keretében a testnevelés órák tananyagát különböző sportágak mozgásanyagaival egészítik ki az érdeklődő tanulók számára. Az ilyen iskola – felismerve a lehetőségeket, hogy a testnevelés mint a mozgásos cselekvéstanulás eszköztársere, a cselekvéses képességeket intenzíven fejleszti – a törvényben meghatározott órakeretével más tantárgyak tanítását-tanulását is erősíti.

Emelt szintű testnevelést oktató közoktatási intézmény

Ebben az intézménytípusban a testnevelés tanítása – tanórai keretek között – az emelt szintű testnevelési tantervben meghatározott óraszámokkal és tananyaggal történik, amely az alsó tagozatban minimum heti négy és fél, felsőben és középiskolában pedig heti négy órát jelent. A testnevelés tantárgy kiemelt fontosságát az iskola alapító okiratában és Helyi pedagógiai programjában is rögzítik. Az iskola vezetése törekszik a testnevelés-tanítás feltételeit – ideértve a testnevelők megfelelő végzettségét, továbbképzését, illetve a tantárgy infrastruktúráját és szerszükségletét – a lehető legmagasabb szinten biztosítani. Az intézmény vezetése mellett a nevelőtestület sport iránti elkötelezettsége is szükséges. Az ilyen intézmények a testnevelést a személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintik, így a rendelkezésükre álló órakeretet úgy osztják el, hogy a magasabb óraszám legalább két évfolyamon biztosított legyen. Gyakori – ami a továbbiakban követelmény lenne –, hogy az ilyen intézmények együttműködési szerződést kötnek egy vagy több sportegyesülettel, így az adott egyesület(ek) utánpótlásbázisává válnak. Szorgalmaznánk, hogy az emelt szintű képzésben résztvevő tanulók – mielőtt életkoruk engedi – leigazolt versenyzői lennének egy sportegyesületnek, illetve sportiskolának.

Élsportolói osztályt működtető közoktatási intézmény

Ebben a közoktatási intézménytípusban a tanítás-tanulás rendje teljes mértékben összehangolódik a sportágak edzésrendjével. A tanulói terhek csökkentése érdekében a készségektantárgyak óraszámja a törvényi előírások minimumán van. A tanulótervezés- és irányítás, valamint a nevelés-oktatás módszertana is az órán történő képesség- és személyiségfejlesztésre koncentrálna. A pedagógusok a tanórai tanítás-tanulás során törekednek a tevékenykedtetésre, a képességfejlesztésre, a differenciálásra, az egyéni bánásmódra. Az intézmény a sport iránti elkötelezettségét az Alapító Okiratában és a Helyi pedagógiai programjában is rögzíti. A tanulók a sporttevékenységüket elsősorban az iskolán kívül végzik. Az iskola pedagógiai alapelveiben rögzíti a testnevelés és sport kiemelt szerepét. Napi praxisában összehangolja a közismereti

KSI Kupa a kerékpárosoknál

Az április, akkor a hazai kerékpáros versenynaptárban több évtizedes hagyományok alapján KSI Kupa. A szeszélyes időjárásáról nevezetes hónap elején az ország „legöregebb”, csaknem hetvenéves múlttra visszatekintő hegyiversenyét, a Hegyi Budapest Bajnokságot rendezte a KSI SE Kerékpáros Szakosztálya a Hármas-határ-hegyen. Az éjszakai hóesést követően erős „pofaszélben”, ám ragyogó napsütésben teljesítették a csaknem öt kilométeres távot valamennyi korosztály versenyzői. A célt a hegytetőn lévő Udvarház Étterem parkolójában jelölték ki. A győztesek kétszemélyes vacsorameghívást kaptak, a helyezettek díjait pedig a Kuti és a Velvárt kerékpárbolt ajánlotta fel. A rendező klub kerekesei közül a dobogó

felső fokára állhatott Schipp Olivér haladó, a másodikra Csendes Norbert serdülő és Cziráki István ifjúsági, a harmadikra pedig Temesi Viktor ifjúsági versenyző. A felnőttek között egykori szintén KSI-s kiválóságunk,

az ifjúsági világbajnokságon egyéni időfutamban ötödik helyezést ért, Olaszországból nemrégiben hazatért Szekeres Csaba győzött.

Hegyi terepben szintén bővelkedett a 13-án rendezett KSI Kupáért kiírt W.V. Perfekt – Csőszer GP. országúti mezőnyverseny. A Mecsek és a gemenci erdő között a tolnai dombokat megmászva, a szekszárdi Kálvária tetőre történő befutó zárta a százöt kilométeres távot. A több mint hatvanfős nemzetközi ifjúsági mezőnyben szakosztályunk kilenc fővel képviselte magát. A márciusi, mátrai edzőtáborozás után jó formában tekert Cziráki István és Temesi Viktor, akik a mezőnytől ellépve 'majd ötven kilométeren keresztül „elmenőben” voltak társaikkal szemben. Harminc kilométerrel a cél előtt a szlovákok és a társrendező szekszárdiak azonban támadásba lendültek, majd a „hazai pályán” versenyző Haizer Ákos kapaszkodott elsőként a Kálváriára.

Somogyi Miklós szakágvezető, a KSI szakosztályvezetője pozitívan értékelte a két versenyt; a szekszárdi szervezők, Schneider Konrád és a Tolna Megyei Kerékpáros Szövetség aktivistái kitűnő munkájáról elismerően nyilatkozott; versenyzőitől biztató eredményeket vár a közelgő, tavaszvégi hazai és külföldi versenyeken.

V.F.

Egy héralkeszes birkózófiú gondolatai

A reggeli kemény edzés és a napi tanítás után fáradtan hallgatom a vonat zakatolását. A fővárosból Szigetvárra igyekszem, abba a városba, ahol minden elkezdődött. Határozott voltam, amikor a nyolcadik osztály végéhez közeledek döntenem kellett, hol folytatam tanulmányaimat. A sport és ezen belül a birkózás vonzott. Már gyermekkorom óta űzöm ezt a kemény sportágat, amelyet nagyon megszerettem. Olyan helyen szerettem volna iskolába járni, ahol a tanulás mellett komolyan építhetem a sportkarrierem. Ekkor épp kapóra jött a Magyar Birkózó Szövetség és a Sportminisztérium felhívása, bár kissé megszeppentem, amikor a felvettek listáján megpillantottam a nevem. Ettől a pillanattól fogva a budapesti Csanádi Árpád Általános Iskola és Gimnázium tanulója lettem. Más sportolókkal együtt itt tanul negyven birkózó is. Ide csak azok kerülhettek be, akik tehetségesek és remélhetőleg a magyar sport jövőjét alakítják majd. Ez az iskola azért is különleges, mert itt a tanórák kezdetét a reggeli edzésekhez igazították. A sportiskola igen dicső múlttra tekinthet vissza, falai közül

sok válogatott sportoló, olimpiai és világbajnok került ki. Az iskola tantermei mind egy-egy olimpiai bajnok emlékét őrzik. A folyosókat a múlt sikereit felidéző fényképek, érmeikkel tömött vitrinek és a fantasztikus győzelmeket felidéző ereklyék díszítik a múlt olimpiai bajnokainak dicsőségét hirdető. Mr. Tus, azaz dr. Hegedűs Csaba a Magyar Birkózó Szövetség elnöke, olimpiai, világ- és Európa-bajnok birkózó, szinte gyermekeként istápol minket, és atyai jó tanácsokkal lát el. Edzőink neves szakemberek, akik már eddig is sok szép eredménnyel gyarapították a magyar birkózás dicsőségtábláját. A Mr. Tus keretein belüli sportolók nagy része már a Héralkesz program tagja, amelynek vezetői mindent megtesznek a sikeres versenyzetetés érdekében. E program célja az elkövetkező idők utánpótlás-nevelése. Bár a heti hétszer két óra edzés nagy megterhelést jelent, mi keményen küzdünk azért, hogy egy nap a világot legyőzve a dobogó tetejére állhassunk.

Ifj. Módos Csaba

A NUPINFÉ következő számának tartalmából:

■ Negyven éves a KSI ■ Alkat- és testösszetétel az utánpótláséletnél ■ Sportpedagógiai koncepció II. rész ■ A felső tagozatos gyermekek és a sport IV. rész ■ Levél a Héralkesz Bajnokprogram sportolójának ■ Beszámoló a keceméti judo edzőtáborról ■ Interjú Póta Georgina asztaliteniszőzével ■ Kajak-kenu Héralkesz-felmérő Dunavarsányban ■ Hírek ■ Aktualitások.

Az alapfokú sportoktatási intézmény (sportiskola) pedagógiai koncepciójának tervezete

Bevezető gondolatok

Az Alapfokú sportoktatási intézmény (ASI) pedagógiájának kidolgozása azért kiemelten fontos feladat, mert létre kell hozni azt a komplex, gyakorlatorientált, képességfejlesztő, individuális sportpedagógiai hatásrendszerrel, amely sportszakmailag és pedagógiailag is megalapozott és összehangolt. Ez a támogató hatásrendszer alkalmas lehet arra, hogy segítse a sportiskolai sportolót céljai elérésében, ahol jól megférnek egymással az iskola, a sport, a család és a kortárs csoport által megfogalmazott kihívások.

1. Komplexitás (összetettség)

A sportiskola pedagógiájának komplexitását (összetettségét) az adja, hogy több szinten (társadalmi közeg, lakókörnyezet, család, iskola, egyesület stb.) és több résztvevő közreműködésével (szülők, pedagógusok, edzők, kortárs csoport, barátok, iskola- és osztálytársak stb.) realizálódnak a nevelési-oktatási-képzési folyamatok. A sportiskolába nem járó gyermekek és fiatalok is járnak iskolába, különórákra, edzésekre, ők is szocializálódnak a társadalom különböző szintjein, de a különböző szocializációs közegek hatásrendszere és az ott közreműködő személyek/szakemberek tevékenysége kevésbé összehangolt, így a kifejtett hatások nem biztos, hogy erősítik egymást, sőt, akár gyengíthetik is a kívánt pedagógiai hatásrendszerrel. A sportiskolai programokban résztvevő gyerekek és fiatalok, akik tanulnak és sportolnak (ez utóbbit biztos, hogy intenzíven teszik) rendkívül komoly fizikai, szellemi és pszichés terhelésnek vannak kitéve. Ahhoz, hogy mind az iskolában, mind az edzéseken vagy akár máshol is helyt álljanak, segítségére lehet szükségük. E fiatal sportolók legfőbb feladata – az iskolai tevékenységek mellett – a választott sportág minél sikeresebb végzése. Ennek érdekében a gyerek/fiatal szinte teljes napirendje megváltozik, sokszor még a család életritmusa is a sportoló családtagéhoz igazodik. A legtöbb konfliktus az iskolával, az iskolai feladatokkal kapcsolatban adódhat, főleg akkor, ha a nevelési-oktatási intézmény nem kellőképpen preferálja az ún. sportos tanuló érdekeit.

2. Gyakorlatorientáltság

Az Alapfokú sportoktatási intézmény pedagógiája csak gyakorlatorientált lehet. Ennek oka, hogy

mind a sportszakmai, mind a pedagógiai folyamatok csak a gyakorlatban realizálódnak. A gyakorlatorientáltság előfeltétele a végiggondolt szakmai elméleti háttér. Az itt felhalmozott tudás biztos alapja lehet a professzionális praxis létrehozásának.

3. Képességfejlesztés

Az ASI pedagógiájának harmadik meghatározó sajátossága a képességfejlesztő jelleg. A képességfejlesztő eljárások az edzésméltel és a versenysporttal a gyakorlatban is foglalkozók számára nem jelentenek újdonságot. A képességfejlesztő eljárások hatékonyságát elsősorban a neveléssel és oktatással foglalkozó intézményeknek, az ott dolgozó szakembereknek kell megérteniük. A sportiskolákban sportolók leterheltsége az idődimenziók mentén is ijesztő. Soha semmire nincs ideje, mindig rohan valahova stb. A képességfejlesztő pedagógiai gyakorlattal olyan képességek, készségek kifejlesztését kellene szorgalmaznunk a sportolóinkkal foglalkozó pedagógusok segítségével, amelyek birtokában képesek lennének a gyermekek és a fiatalok az önálló tanulásra. Ehhez szükség van az önálló kultúraelsajátítási és önművelési technikák megtanulására, begyakoroltatására.

4. Individualizált (egyéni)

Végül a sportiskola pedagógiájának utolsó jellemző jegye az egyes egyénben való gondolkodás, az individuális szempont. Ez kevesebb gondot okoz a versenysportban, főleg az egyéni sportágakban. A csapatjátékoknál már jelentkezhet az ezzel kapcsolatos pedagógiai és szakmódszertani probléma. Nagyobb szakmai kihívást jelenthet a sportiskolai sportoló pedagógusainak esetleges szakmai meggyőzése. Fontos lenne, hogy belássák az iskolákban dolgozó pedagógusok az egyéni bánásmód fejlesztő erejét, humanizáló szerepét. Az individuálpedagógia lényege, hogy a tanuló fejlesztését nem az átlaghoz, illetve a tantervhez stb., hanem elsősorban a tanuló gyerekhez/fiatalhoz, tehát az egyénhez igazítják. A tanuló egyén számára legmegfelelőbb módszert, eszközt és eljárást alkalmazzák a pedagógusok, így a tanuló nem frusztrálódik és hozzáértő bánásmóddal motiváltabbá tehető az iskolai tevékenységek iránt is.

/folytatjuk/

Lehmann László

Szenzációsan szerepeltek a KSI-s tornászok a szerenkénti ob-n

Az április 19-20-án megrendezett tornász szerenkénti országos bajnokságon összesen hat aranyérmert szereztek sportolóink. A budapesti Tornacsarnokban férfi, női és junior kategóriában hirdettek bajnokot.

Első helyezést ért el a férfi mezőnyben *Berki Krisztián* (kép1.) lólengésben, *Horváth Csaba* (kép2.) nyújtón, a nőknél pedig *Szarka Krisztina* (kép3.) ugrásban és gerendán, aki talajon is bizonyította tehetségét egy értékes harmadik helyezéssel. A junioroknál *Sélyom Edina* ugrásban lett első. *Drótos Nikolettta* (kép4.) felemás korláton bizonyult a legjobbnak, míg ugrásban és talajon harmadik helyezést ért el. Kiemelkedően teljesített még *Simon Ágnes* (kép5.), aki ugrásban, felemás korláton, gerendán és talajon egyaránt a dobogó második fokára állhatott. *Kovács István* és *Zsuzsán Tanaszó*, a KSI SE torna szakosztályának szakágvezetői utánpótlásunk remek szereplése után joggal várhatnak sikereket a jövőbeni nemzetközi megmérettetéseken. Fiatalainknak esélyük lehet a csapatba kerülésre az augusztusi, Egyesült Államokbeli Anaheimben megrendezésre kerülő kvalifikációs világbajnokságra.

6.ooldal

V.F.

www.nupi.hu

tantárgyak és az (él)sport követelményeit. Az intézmény vezetése és a pedagógusok ösztönzik a tanulókat/sportolókat a minél jobb sportteljesítmény elérésére, továbbá a tanulóval/sportolóval együtt arra törekednek, hogy a sportban nyújtott teljesítmény a személyiséget pozitívan befolyásolja. Az ilyen típusú intézmények számára az élsportolói osztályokba járó tanulók után kiegészítő normatíva járna a központi költségvetés alapján.

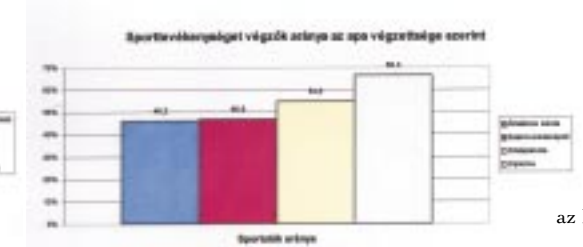
Zárógondolatok

A fentiek alapján úgy gondoljuk, hogy ez a szakmai anyag (előterjesztés) – az esetleg szükséges

A felső tagozatos gyermekek és a sport III. rész

A családi háttér és a sport

Érdekes összefüggést találtunk a gyermekek sportolási szokásai, valamint a családok vagyoni helyzete, illetve a szülők iskolai végzettsége között. A háztartás vagyoni pozíciójának javulásával, illetve a szülők iskolai végzettségének emelkedésével szignifikánsan nő a sportoló gyermekek aránya. (A „*vagyoni helyzet*” mutató előállításához bevont tartós fogyasztási eszközök: autó, nyaraló, egyenlő több lakóingatlan, számítógép és mosogatógép.)

Adatok: „A hátrányos helyzetű gyermekek és a sport” című kutatásból. A felmérés időpontja: 2001. október – 2002. március. A felmérésben részt vett gyermekek száma: 2140. Kutatóvezető: Dávid János. Projektfelkészítő: Pataki Zolt.

Célra tart, lő, kitűnő

Nem is olyan régen a KSI-be ezerszámra jelentkeztek a sportolni vágyó fiatalok. Felvételiztek, és csak a leggyesebbek kaptak lehetőséget. Ma már a szakosztályok utánpótlásukat többnyire propagandával és kitaró utánpótlással képesek pótolni. Vajon mi történt? Mi változott?

A gyermekek iskolai túlterhelése egyre nő, a szülők úgy gondolják, a sportolás elveszi az időt a tanulástól, az egyetemre való bejutás egyetlen lehetőségének a különórákat tekintik.

Népszerű lett a számítástechnika, a TV és a video könnyű szórakozást nyújt, ellenben a sport kemény munka, hajtás, olykor lemondás, áldozatvállalás. A testnevelő tanárok hívó szava nem sokat ér: a fizika, a matematika fontosabb. Az óvodában még naponta szaladgálnak, az alsó tagozatban egyre kevésbé, a felsőben pedig szinte már semmit nem mozognak. A véscsengőt leginkább csak azok a szülők hallják meg, akik maguk is sportoltak.

Pedig...

A sport, ahogy Hemingway is mondta, „mindenre megtanít”. A KSI-ben öt éve megalakult sportlövő szakosztály vezetőjeként tudom, hogy a hozzánk kerülő gyermekek tanulmányi eredménye a rendszeres lövőedzések hatására javul. A magyarázat egyszerű változata: javul a gyerekek figyelem-koncentrációja, ettől a tanulás is hatékonyabb lesz, az órákon jobban képesek figyelni. Hogy is szól a mondás? Ép testben ép lélek! A rendszeres

kiegészítésekkel – alkalmas lehet egy szakmai egyeztetés lefolytatására a Gyermekek-, Ifjúsági és Sportminisztérium és az Oktatási Minisztérium között. Amennyiben szükséges, a NUPI Pedagógiai Kutatócsoportja aktívan közreműködik a további információk begyűjtésében, szakmai anyagok elkészítésében és a szakmai egyeztetésekben is.

Lehmann László
a Pedagógiai Kutatócsoport vezetője

Kovács Árpád
az NSKI szociológusa

sportolás ránevel a rendszeres tanulásra és életvitelre, ami viszont harmóniát tart fenn a testben és a lélekben egyaránt. A stressz lassan kikezdi a fiatalok akaratát, a nem sportolók könnyen feladják a harcot. A lólásban viszont hozzászoknak az örökös teljesítménykényszerhez, a lólap önnön tükrökrék. Nincs lehetőség a bizonyítvány megmagyarozására: vagy küzdenek a jobb eredményért, vagy lemaradnak... És küzdenek...

Nem csak arra vagyok büszke, hogy szakosztályunk tagjai a magyar lövészetutánpótlás meghatározói, de arra is, hogy minden leérettégizett versenyzőnk felsőoktatási intézménybe jár. Néhányukat talán fel sem vettek volna azon plussz pontok nélkül, amelyet sporteredményeik után kaptak.

Ha egy közösségben divattá válik a jól és pontosan elvégzett edzőmunkával elért tízes, ha divattá válik a rendszeres tanulással elért ötös, az új jövővények számára sem lehet más út, csak a többiek által kitaposott ösvény. S ez miért fontos? A jó közösségben, amelyben a gyerekek fontos feladatot kapnak, ahol képesek küzdeni nemes célokért, az elkallódás lehetősége csekély. A drogról, az alkoholoról, a cigarettáról már beszélni sem kell!

Kedves Szülők! Tessék a gyermekeket sport „különórára” beiratni!

Illénné Plichta Györgyi
a KSI SE sportlövő szakosztály vezetője

3.ooldal

www.nupi.hu

Alkat és testösszetétel az utánpótláselitnél I.

E tanulmányunkban a Héraklész program keretében vizsgált fiúk testalkati analizésére vonatkozó néhány eredményünket ismertetjük. A szomatotípust Heath és Carter módszerével határoztuk meg. Az eljárás a testalkatot három komponens relatív egyensúlyaként értelmezi. Az endomorfia (I. komponens) a testforma zsírosságát, a mezomorfia (II. komponens) a csont-izomrendszer relatív fejlettségét mutatja, míg az ektomorfia (III. komponens) a test linearitásáról, illetve relatív nyúlánkságáról ad felvilágosítást. Ily módon a szomatotípust dominanciaviszonyait vagy kiegyensúlyozottságát egy számhármas segítségével fejezzük ki. A sportági csoportokra vonatkozó átlagos szomatotípust grafikusán is megjeleníthetjük. A testtérrképen, más néven az alkat-hálóban a közepén lévő hatszögbe eső testpontok (szomatopontok) kiegyensúlyozott alkatot jelölnek. A mezomorfia-tengely mentén felfelé haladva egyre nő az izomság dominanciája, az alkat egyre inkább mezomorf lesz. Ugyanígy értelmezendő a másik két tengely mentén történő elhelyezkedés is. A tengelyek közötti területen az átmeneti típusok találhatók.

A különböző sportágakban a morfológiai alkatnak rendkívül nagy jelentősége van. A kutatások eredményei azt bizonyítják, hogy egy adott sportágban a kiválóan teljesítő sportolók alkatilag nagyon hasonlítanak egymásra. A fiatalok testalkata az életkorral változik. Az adatok szerint a fejlődés során az átlagos, nem sportoló gyermekek testformájának változási iránya nem jósolható egyértelműen. Vizsgálataink azt bizonyították, hogy a sportolónál a szomatotípust életkori változásai a dominánsan mezomorf és az ekto-mezomorf területeken jól becsülhetők. Azt is megállapítottuk, hogy a legtöbb sportág képviselőinek szomatopontja a testtérrképen már gyermekkorban elkülönül.

Az általunk vizsgált elit sportolókra vonatkozó eredmények azt mutatják, hogy szomatotípust tekintetében legközelebb állnak egymáshoz az öttusázók, a triatlonosok, az ugrók, a futók és az úszók. Az e sportágakhoz tartozó fiatalok nyúlánk és egyben izmos testfelépítésűek. Bár magasságuk, testtömegük és más testméreteik jelentősen különböznek, alkatuk dominanciaviszonyai igen hasonlóak. Amennyiben ezekben a sportágakban egyáltalán bekövetkezik a dominanciaváltás, az valószínűleg a serdülés kora után jelentkezik.

A tornászokra, a kajak-kenusokra, valamint a súlycsoportos sportágak közül a cselgáncsosok és a birkózók könnyebb súlykategóriába tartozó képviselőire a mozgatórendszer dominanciája, azaz a mezomorf túlsúlyú alkat jellemző.

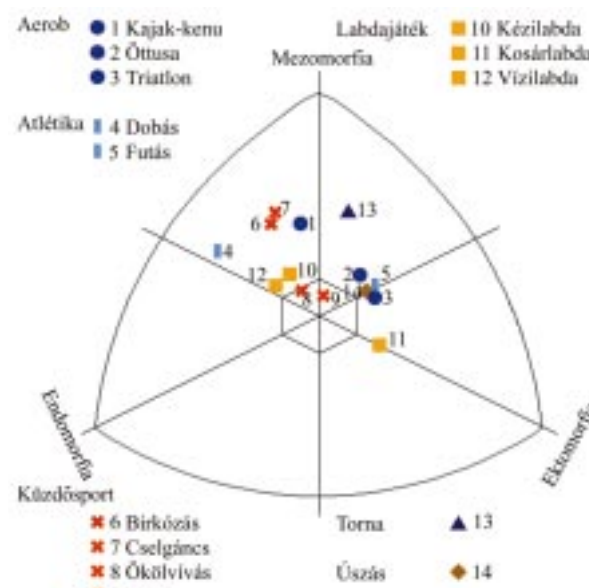
Az endo-mezomorf mezőben, egymáshoz nagyon közel helyezkednek el a cselgáncsosok, a birkózók és az ökölvívók magasabb súlykategóriába tartozó reprezentán-

sai. A kézi- és a vízilabda sportághoz tartozók, valamint a dobó atléták szomatopontja ugyancsak e mezőben foglal helyet. E fiatalok jellemzően izmosak, emellett azonban relatíve zsírosnak tekinthetők.

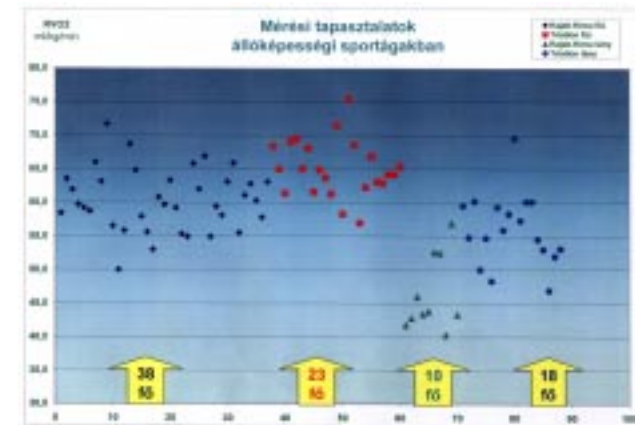
A szintén a küzdősportokhoz tartozó alacsonyabb súlycsoportú ökölvívók és a vívók kiegyenlített alkatú, valamint a labdajátékosok közül a kosárlabdázók ektomorfi testfelépítése teljesen eltér csoportjuk többi képviselőjének alkatától.

Az irodalmi adatok szerint a kifejezettebb mezomorfiához eredményesebb sporttevékenység társul. A fiatalok szomatotípusát összevetettük az azonos sportághoz tartozó olimpikonok alkatával is. Kivétel nélkül minden sportágnál megállapítható volt, hogy a fiatalok testformája főleg a mezomorfia komponensének kifejezettségében tér el a világlétszínvonalától. Ugyancsak jellemzően nyúlánkabbak és többségükben jóval zsírosabbak a felnőtteknél.

A különbségek egyik oka, hogy az általunk vizsgált sportolók még nem fejezték be biológiai fejlődésüket. Tudni kell azonban, hogy a spontán fejlődés és a sporttevékenység együttesen sem elégséges a sportágra jellemzőnek tartott testforma kialakításához. Ehhez a serdülés befejeződése után további speciális, intenzív edzőmunka szükséges, aminek eredményeként kialakul a megfelelő habitus. Vajon az elit utánpótláskorú fiatalok hol tartanak testük formálásában?

Dr. Pápai Júlia
főmunkatárs

vizsgálatok végzése, amely a pályatesztekben eddig nem ismert távlatokat nyit meg.

Az idei ellenőrző vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy bizakodhatunk: kajakosaink, kenusaink, triatlonosaink laborvizsgálatai, atlétáink és vízilabdázóink pályamérései ugyanis kiváló eredményeket is hoztak.

Sziva Ágnes
tudományos munkatárs

Hazai utánpótlás-nevelésünk lehetőségei uniós csatlakozásunk tükrében

Az április 12-i népszavazás eredménye óta uniós csatlakozásunk kézzelfoghatóvá vált.

Uniós tagállamként még több lehetőségünk nyílik arra, hogy hathatós diplomácia segítségével a méltán világhírű magyar sport tovább erősítse az európai sport-szervezetekben kivívott szerepét.

Bár egészen 1991-ig nem született közvetlenül a sportot szabályzó dokumentum, már a nyolcvanas évektől kiemelték a testmozgás, a sport szociális, nevelési, egészségügyi és gazdasági jelentőségét. A sport fontos szerepet tölthet be a legkülönbözőbb rétegek és főként a fiatalok társadalmi beilleszkedésében, nevelő hatása közismert kintásra, mások tiszteletére, felelősségvállalásra tanít. Pozitív értékeket - mint például az egészséges életmód, a testkultúra szerepe - közvetít, így egészségügyi, népegészségügyi hatása is jelentős.

Milyen lehetőségek nyílnak fiatal sportolóink előtt az Európai Unióba való belépés után?

Ahhoz, hogy csatlakozásunknak a magyar sportélet és ezen belül az utánpótlás is haszonélvezője lehessen, a közösség sportot felügyelő állami és civil szervezeteivel való folyamatos kapcsolattartásra, párbeszédre van szükség. Ez a folyamat már elindult, hiszen az Európai Olimpiai Bizottságban (EOC), valamint az Európai Nemkormányzati Sportszervezetben (ENGSO) is képviseljük magunkat. 1992 óta sportvezetőink az Európai Sportforum bizottságainak munkájában is részt vesznek.

Szinte már közhelyszerű az a megállapítás, hogy a sikeres versenysport elsősorban a tömegsport széles bázisára és az ebből építkező utánpótlás-nevelésre alapozhat. Világszerte csodájára járnak annak, hogy egy ország, ahol szabadidejükben a testmozgást köztudottan csak kevesen választják, hosszú évek óta a nemzetközi sport elitjébe tartozik. Ez a kérdés nyilván túlmutat az egészségtudatos viselkedésen, életmódunkat anyagi, szociális helyzetünk is befolyásolja. Az uniós szakemberek is felismerték a szabadidősport jelentőségét és már működő fejlesztési programokkal (Eurofit, Eurathlon) támogatják az európai sport ügyét. Az Eurofit fizikai edzettséget mérő egységes

A Héraklész program tagjai számára kialakított vizsgálati protokoll év eleje óta ontja az adatokat a fiatalok élettani jellemzőiről. Eljutottunk oda, hogy a szűk keresztmetszetet nem a technikai felszerelés vagy a megfelelő metodikák hiánya jelenti, hanem az idő. Az általunk használt technika mellett már nem a tényleges vizsgálati idő (személyenként körülbelül harminc perc) az igazi korlát, hanem az adatértékelés. A terhelhetőség, a fiziológiai státus megállapításához alkalmazott kiegészítő vizsgálatok tárházát folyamatosan bővítjük. Talán érdekesség, hogy a viszonylag nagyszámú anémiás gyermek táplálkozási szokásai felkeltették érdeklődésünket. A legmodernebb számítógépes táplálkozási elemző program tesztelése befejeződött, a korrekt analízishez esetleg szükséges laboratóriumi háttér biztosított. Új lehetőséget jelent a telemetriás gázcser-

normarendszer, az 1995 óta működő Eurathlon program kiemeli a sport szocio-kulturális, társadalomformáló erejét. A „Sport for All” kifejezi az egyre többeket megmozgató tömegsportmozgalom jelentőségét egymás kultúrájának, nyelvének, mindennapi életének megismerésében.

Az Európai Sportmodell hangsúlyozza a sport szerepét a fiatalok társadalmi beilleszkedésében. Felhívja a figyelmet arra, hogy a sportélet elülzettedésével az ifjabb korosztályoknál is fennáll a doppinghasználat veszélye, így hitet tesz a doppingellenes harc mellett. Az Európai Unió és a Nemzetközi Olimpiai Bizottság támogatásával született az Olimpiai Eszme és a Sport az Iskolákban program. Ez a három tagállamot átfogó kezdeményezés a sport, az olimpizmus iskolai népszerűsítését tűzte ki céljává. A Visegrádi Országok közötti ifjúsági cserék, a kultúra és a sport területén meglévő együttműködések igénye hívta életre a Nemzetközi Visegrádi Alap finanszírozási rendszerét, intézményét. A Leonardo program a szakképzés, a Socrates és Erasmus programok szélesebb körben az oktatás területén nyújtanak lehetőséget a cserekapcsolatok fejlesztésére. Az Európai Bizottság Ifjúság 2000-2006 égisze alatt működő nemzetközi gyermek és ifjúsági csereprogramok konferenciákon, tanulmányutakon való részvétel, valamint ösztöndíjak formájában segítik elő a fiatalok cseréjét.

Az eredményes utánpótlás-nevelés másik lényeges feltétele gazdasági vonatú. Több sportpályára, edzőteremre, csarnokra, azaz sportlétesítményre lenne szükség. Uniós pályázatok kínálta lehetőségek ésszerű felhasználásával – mint azt az athéni olimpia példája bizonyítja – források teremthetők különböző létesítmények és a kiegészítő infrastruktúra építéséhez, fejlesztéséhez.

A NUPI általános sportszakmai tevékenységén, tehetséggondozó Héraklész programján, pedagógiai tervek kidolgozásán, valamint sportszociológiai kutatási tevékenységén keresztül lehetne a közösség kínálja új lehetőségekkel. A labdát már feldobták, nálunk a kezdeményezés...

Pucsek József Márton